

ԱՄԱՆՈՐԵԱՆ ԽՈՂԵՐ

ԻՂՋԵՐՈՒ ԵՒ ՅՈՅՍԵՐՈՒ ԱՐԵՒԱԾԱԳ

Գրեց՝ Վարդան Ա. Քհմյ. Տիլկերեան

Գեղեցիկ ու գրաւիչ է պատկերագարող գիրք մը, որ մօր լոյս կը տեսնէ տպարանէն: Բայց էականը՝ իր արտաքին առիւթն ու յատկութիւնները չեն: Ուշ կամ կամուխ այդ գիրքը ալ պիտի հիմնայ, կողքը պիտի քակուի, էջերը պիտի փրթին, պատկերները պիտի տժգու-
նին, եւ ա՛յլ պիտի դադրի հրապուրիչ ու հետաքրքրական ըլլալէ:

Բնութիւնը տարբեր է սակայն ճակատագիրը այն գիրքերում, որոնք կը պարփակեն իրենց էջերում մէջ զգացումի, գաղափարի, խորհուրդի եւ իմաստութեան յաւիտենական ճշմարտութիւններ, հոգեկան եւ իմացական ամկորմչելի գամներ, տաղանդի շողեր, համ-
նարի փայլատակումներ, որոնք բոլոր ժամանակներու սերունդներում բամ մը կ'ըսեն, ամոնց կեանքին ու ճակատագրին ուղիղ առաջնորդութիւն կուտան եւ մշտակեցեան կը պահեն բարոյական վերելքի հորիզոնները ամոնց առջեւ:

Այսպէս, մօր Տարին ալ՝ մօր հրատարակուած գիրք մըն է 365 էջերէ բաղկացած, որ պահ մը իր տօնական խրախմբմանով, իր փոխանակուած սիրագեղ մաղթանքներով ու մուրմանքով կը խանդավառէ մեզ:

Բայց՝ երբ ցմծութեան ոգեւորութիւնները կը վերջանան, բարեմաղթութիւնները կը դադրին, փոխանակուած մուրմանքում տպաւորութիւնը կը ջնջուի, Նոր Տարին ալ հիմ գիրքի մը պէս կը մոռցուի եւ կ'եմթարկուի իր մախորդներում ամփառումակ ճակատագրին:

Տարուան թիւերը, ամիսները, շաբաթները եւ օրերը չեն մեզի համար կարենորը, այլ ատոնցմով մեզի մատուցուած սիրոյ գործերն են, որ մնայուն իմաստ կուտան մեր կեանքին:

Գաղտնիք չէ մեզմէ ո՛չ մէկում համար, որ մարդոց մեծամասնութիւնը պիտի դիմաւորէ Նոր Տարին, առանց գաղափարական մշակակէտի: Քանի որ մերկայիս ազգային կեանքը ժխորող պատեհապաշտները, մակաբոյծները, բարոյագուրկները, կիսագրագէտները եւ իրենց ստացուածքով սոքացող սմափառները շատ աւելի մեծ թիւ մը կը կազմեն, քան ամոնք՝ որ իրենց գործառնութիւններում մէջ պարկեշտ են եւ զգոյշ, որ սուտը ամեմա-
դոյզմ չափով չմիջամտէ իրենց շահերուն:

Նիւթապաշտներում համար գաղափարական հորիզոններ գոյութիւն չունին: Ամոնք Նոր Տարուան մէջ կը տեսնեն միայն վայելքներ, մօր յաջողութիւններ, հարստութեան վրայ՝ մօր հարստութիւն, եւ մանաւանդ, մօր մեղքերու արշաւի մէջ . . . մշակակալից մուսնումներ:

Այս դասակարգի մարդոց մկարագրի արատները կը բարացուցուին ազգութեամբ, չարաշահութեամբ, սառնասիրտ ամտարբերութեամբ եւ եսական զազրելի տրամադրութիւննե-
րով:

Ամոնց համար ազգ, հայրենիք, կրօնք, մշակոյթ, մամուլ, բարեգործութիւն, եւ ուրիշ տոհմաշէն մուկրակամութիւններ աժամ վաճառումի ապրամքներ են եւ սխալ պիտի ըլլար յոգնիլ ու փնտռել ամոնց մէջ ազգային զգացականութեան հետքեր:

- - -

Մեր կեանքը սերտօրէն կապուած է ժամացոյցին եւ չի կրնար ո՛չ մէկ քայլ առնել՝ առանց ամօր:

Ըմկերային բոլոր հաստատութիւններում մէջ առաջնակարգ դեր կը կատարեն տարե-
թիւերը, օրացոյցները, ժամանակացոյցները եւ յայտագիրները: Ասոնք են, որ ուղղու-
թիւն կուտան մարդոց առօրեայ գործերում եւ յարաբերութիւններում:

Կեանքի մէջ պատեհութիւնները ամէն օր չեն գար եւ կորսուել ետք, հազուադէպ կը պատահի, որ մեզի ներկայամամ համամոյմ արժէքով ու տարողութեամբ:

Կրմամբ կորսման կամ մսխել մեր հարստութիւնը եւ պարագաներու բարեբախտ բերումով վերատիրամալ: Բայց մսխուած ժամանակը կ'արձամագրէ այնպիսի կորուստ մը, որ համագոր է իմէքի ու կեանքի փուլգումիմ:

Ժամանակը ամփոխարիմելի է իր օրերով, ժամերով ու վայրկեաններով: Եթէ անցնող մէն մի րոպէիմ կրցամք տալ յաւիտեակամ արժէք, ատիկա պիտի ըլլայ մեր մեն յաջողութիւնը եւ այդ պարագայիմ է միայն, որ օրը՝ պիտի թուի մեզի շաբաուամ չափ երկար, շաբաթը՝ ամսուամ չափ, ամիսը՝ տարուամ չափ եւ կեանքը՝ յաւիտեակամութեամ չափ:

Ժամանակը կը պարպուի իր իմաստէն ու կը կարճմայ իր տեղողութեան, ամհասկացողութիւններով, հակամարտութիւններով, իրեարմերժ գործունէութիւններով:

Սխալ ճամբայ մը բռնէր ենք ամէնքս ալ ու կը քալենք առանց ետեւ մայելու, թէ ազգայիմ ի՞նչ անգիմ ժառանգութիւններ կը թողուք մեր ետիմ:

Այդ ճամբամ չի տամիր հոգեւորակամը, կուսակցակամը, չէզոքը, մտաւորակամը, արուեստագետը եւ հայ մարդը ազգայիմ միասնակամութեամ: Բամի որ չէ այն արեւաշող ճամբամ, որ կը սկսի Յիսուսի խոմարի մտուրէն ու կը յամգի Գողգոթայի բարձունքիմ:

- - -

Անհրաժեշտ է, որ այսօր կատարուի ՎԵՐԱԴՆԱԾ մը: Եւ պէտք է հաւատամք, որ մեղքի ճամբում վրայ կատարուած վերադարձը, ամօք ու յետադիմութիւն չէ, այլ փառք ու յառաջդիմութիւն: Միայն այդ վերադարձի ճամբում վրայ կրման հերոսամալ բոլոր հայերը դաւանակամ ու համոզումի իմէ ուղղութիւն ալ ունենան: Այդ՝ ճամբամ է յոյսի ու մշմարտութեամ, որ կ'առաջնորդէ հայութիւնը դէպի ամբեկանելի միասնակամութիւն եւ իր դարաւոր իրաւունքներում եւ պահանջներում պսակումիմ:

Եթէ մարդիկ՝ մայխապէս գիտմայիմ իրենց կեանքի տեղողութեամ տարիներում քամակը, րոպէ մը անգամ յումպէտս չէիմ վատմեր իրենց ժամանակէն:

Շատ հայ մարդիկ այսօր, պատասխամատու դիրքերու վրայ՝ ցաւ կու տան հայութեամ եւ սխալ ուղղութիւն անոր կեանքիմ ու ճակատագրիմ:

Ո՛չ Նոր Տարիմ կրմայ մորոգել ամոռն հոգիմ եւ ո՛չ ալ կրմայ տալ ամոռն ամկուշտ կիրքերում յագեցում:

Ամոռն երեսամկեալ թաղուած են չոր հաշիւներու մէջ եւ կը գործեն մետաղացած իտէալներով:

Ո՛վ բարի ու բամիմաց հայ ըմթերցող, ամոռն ժամանակ չունիմ քեզ մմամ հայերէն թերթ ու գիրք կարդալու:

Դում են հայրենիքիդ ու հայութեամ համար հարագատ հայը, որ համեստ աշխատաւորի լումայովդ թերթ կը գմես, մոմ կը վառես, անդամատուրք կուտաս, արուեստագետներ կը քաջալերես, մուիրատուութիւններ կ'ըմես, տոմակամ օրերը կը յարգես, լեզուդ ու ծագումդ կը պահես՝ եւ Նոր Տարիմ կ'ողջունես հայադրոշմ զգացումներով:

Դում փոքրաթիւ են քամակով, բայց մեծահարուստ են որակով: Երբեք քամակը չէ յաղթած ու պիտի չյաղթէ որակիմ, իմչպէս միւրք՝ հոգիիմ:

Նոր Տարիմ քեզի համար է, իր բարոյակամ եւ կրօնակամ շողարձակումով, իր խորհրդալի մշամակութեամբ եւ իր պերճիմաստ լուրթեամբ:

Մի՛ վախճար ու երկմտիր իր ամակմկալներէն, որքան ալ վշտալի ըլլան ատոնք: Դում ունիս քեզ գօտեպնող, քեզ դիւցազնացմող եւ մեծ պայքարներու ճամապարհիմ վրայ քեզ փառաւորող ՀԱՅՈՒ ԱՆՊԱՐՏԵԼԻ ՈԳԻՆ:

Նոր Տարիմ քուկդ է: Դում քեզ ազատ զգայ այդ լուսեղէն ուղեւորութեամ մէջ եւ հաւատա՛, որ յոյսերուդ եւ իղձերուդ մոր Արեւածագը պիտի ժպտի ու գեղազարդէ կեանքդ: